

Προσωρινή δικαστική προστασία και αυτοσυγκράτηση των δικαστών

Σκέψεις με αφορμή τις αποφάσεις ΣτΕ ΕΑ Ολ. 230, 231 και 232/2019

Κωνσταντίνου Θ. Γιαννακόπουλου

Αν. Καθηγητή Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ελάχιστα θεσμικά ατοπήματα είναι συγκρίσιμα, ως προς τη σοβαρότητά τους, με την πρόωγη παύση της θητείας και την αντικατάσταση τεσσάρων μελών της Επιτροπής Ανταγωνισμού, δυνάμει του άρθρου 101 του Ν. 4623/2019. Με το άρθρο αυτό, θεσπίστηκαν νέα ασυμβίβαστα και συναφείς λόγοι παύσης των μελών της παραπάνω Ανεξάρτητης Αρχής, χωρίς να προβλεφθεί μεταβατικό καθεστώς που θα επέτρεπε στα υφιστάμενα μέλη της να ολοκληρώσουν τη θητεία τους¹.

Η παραπάνω νομοθετική ρύθμιση είναι αντίθετη με τις απαιτήσεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των μελών των ανεξάρτητων αρχών και την τήρηση των αρχών της σαφήνειας και της διαφάνειας που πρέπει να διέπουν τους κανόνες και τις διαδικασίες επιλογής, πρόσληψης ή διορισμού τους. Η αντίθεσή της συνίσταται, προεχόντως, στο γεγονός ότι κατέτεινε στην πρόωγη λήξη της θητείας των μελών της Επιτροπής Ανταγωνισμού για λόγους που δεν είχαν οριστεί εκ των προτέρων στη νομοθεσία. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που διαμορφώθηκε αναφορικά με τις ανεξάρτητες αρχές που εγγυώνται την προστασία των προσωπικών δεδομένων, «...αν επιτρεπόταν σε κάθε κράτος μέλος να θέσει τέρμα στη θητεία αρχής ελέγχου πριν την αρχικώς προβλεπόμενη λήξη της κατά παράβαση των κανόνων και των εγγυήσεων που έχουν προβλεφθεί προς αυτόν τον σκοπό από την εφαρμοστέα νομοθεσία, η απειλή τέτοιας πρόωρης παύσεως, η οποία θα επλανάτο επί της αρχής αυτής καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας της, θα μπορούσε να οδηγήσει σε μιας μορφής υπακοή της στην πολιτική εξουσία, ασυμβίβαστη με την ως άνω απαίτηση περί ανεξαρτησίας [...] Τούτο ισχύει ακόμα και όταν ο πρόωρος τερματισμός της θητείας αποτελεί συνέπεια της αναδιαρθρώσεως ή της αλλαγής θεσμικού πλαισίου, τα οποία αμφότερα πρέπει να δρομολογηθούν κατά τρόπο ώστε να πληρούνται οι απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας που θέτει η εφαρμοστέα νομοθεσία. Επιπροσθέτως, σε τέτοια περίπτωση, η αρχή ελέγχου δεν θα μπορούσε να εκληφθεί ως δυνάμενη να λειτουργήσει, υπό οιοσδήποτε συνθήκες, υπεράνω κάθε υποψίας μεροληψίας. Η απαίτηση περί ανεξαρτησίας [...] πρέπει, συνεπώς, να ερμηνευθεί κατ' ανάγκην ως περιλαμβάνουσα την υποχρέωση σεβασμού της θητείας των αρχών ελέγχου μέχρι της λήξεώς της και του μη πρόωρου τερματισμού της παρά μόνον κατόπιν των κανόνων και των εγγυήσεων της εφαρμοστέας νομοθεσίας [...] Η αλλαγή θεσμικού πλαισίου δεν μπορεί αφ' εαυτής να δικαιολογήσει αντικειμενικώς τον τερματισμό της θητείας του προσώπου που κατείχε το αξίωμα [...] χωρίς τη λήψη

¹ Βλ. την από 6.8.2019 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής των Ελλήνων (https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/7b24652e-78eb-4807-9d68-e9a5d4576eff/r-psifiaki-diakyn-epis_XPress_Hamster_temp.qxp.pdf) και την από 2.9.2019 γνωμοδότηση του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών για την παύση των τεσσάρων μελών της Επιτροπής Ανταγωνισμού (<https://issuu.com/efsyn/docs/6ac355ecaea3b9>).

μεταβατικών μέτρων τα οποία θα επέτρεπαν τη διασφάλιση του σεβασμού της διάρκειας της θητείας του»².

Ας σημειωθεί ότι η παραπάνω νομολογία έχει αποτυπωθεί πλέον τόσο στη σκέψη 17 του προοιμίου όσο και στο άρθρο 4, παρ. 3, της Οδηγίας 2019/1 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2018, που αφορά την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών, ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της Εσωτερικής Αγοράς. Μολονότι δεν έχει δε ακόμη παρέλθει η προθεσμία μεταφοράς της εν λόγω Οδηγίας, το άρθρο 101 του Ν. 4623/2019 αντίκειται στο ενωσιακό δίκαιο, καθώς θέτει αναμφιβόλως σε σοβαρό κίνδυνο το επιδιωκόμενο από την παραπάνω Οδηγία αποτέλεσμα, κατά παράβαση της πάγιας σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης³.

Άλλωστε, στην αντίθεση της επίμαχης νομοθετικής ρύθμισης με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μπορούσε κανείς να καταλήξει και από την σκοπιά του πρωτογενούς δικαίου, δεδομένου ότι η παραπάνω νομολογία διασφαλίζει, κατά τρόπο αυτονόητο, τη λειτουργική ανεξαρτησία των εθνικών διοικητικών αρχών ανταγωνισμού, η οποία συνδέεται με την αποτελεσματική και ομοιόμορφη εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ⁴, δηλαδή διατάξεων της Συνθήκης που οι παραπάνω αρχές έχουν ήδη κληθεί να εφαρμόσουν δυνάμει του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2002.

Εξάλλου, το γεγονός ότι η επίμαχη νομοθετική ρύθμιση δεν αφορά το σύνολο των εθνικών ανεξάρτητων αρχών η οργάνωση και η λειτουργία των οποίων διέπονται από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το γεγονός ότι δεν διενεργείται έλεγχος εάν τα θεσπισθέντα ασυμβίβαστα εμφανίζονται σε μέλη άλλων τέτοιων αρχών πλην της Επιτροπής Ανταγωνισμού, υποδηλώνουν, σε κάθε περίπτωση, ότι, εκτός των άλλων, οι σκοποί για τους οποίους φέρεται να θεσπίστηκε η εν λόγω ρύθμιση δεν επιδιώκονται με συνέπεια και συστηματικότητα, όπως απαιτεί η αρχή της ειλικρίνειας που πρέπει να διέπει κάθε έργο του εθνικού νομοθέτη⁵.

Και από τη σκοπιά του εθνικού Συντάγματος, πάντως, η επίμαχη νομοθετική ρύθμιση δύσκολα γίνεται ανεκτή, διότι, εκτός των άλλων, παρά τις αντίθετες διακηρύξεις της σχετικής αιτιολογικής έκθεσης, η ρύθμιση αυτή δεν διασφαλίζει τελικώς την ανεξαρτησία της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Πέραν από τις πέντε ανεξάρτητες αρχές που θεσπίζονται από το ίδιο το Σύνταγμα, στο άρθρο 56, παρ. 3, περ. β', του τελευταίου προβλέπονται οι αρχές «που χαρακτηρίζονται με νόμο ως ανεξάρτητες ή ρυθμιστικές». Οι αρχές αυτές υπάγονται σε ένα προστατευτικό καθεστώς το οποίο, ενόψει και της προαναφερθείσας αρχής της ειλικρίνειας του νομοθέτη, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση του τελευταίου, εφόσον ο ίδιος έχει θεσπίσει μια τέτοια αρχή ως ανεξάρτητη και δεν προκύπτει ότι έχει υπαναχωρήσει από τη βούλησή του η εν λόγω αρχή να συνεχίζει να υπάρχει ως τέτοια, να διασφαλίζει την προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών της, η οποία συνδέεται και με την

² Βλ. ΔΕΕ, 8.4.2014, C-288/12, Επιτροπή κ. Ουγγαρίας, σκέψεις 54-55 και 61.

³ Βλ., όλως ενδεικτικώς, ΔΕΕ, 27.10.2016, C-439/16 PPU, Milev, σκέψεις 31 και 32.

⁴ Πρβλ. το πρώτο εδάφιο της σκέψης 17 του προοιμίου της Οδηγίας 2019/1.

⁵ Βλ., όλως ενδεικτικώς, ΔΕΕ, 31.5.2018, C-259/16 και C-260/16, Confetra κ.λπ., σκέψη 50. Βλ. και Κ. Γιαννακόπουλου, *Η επίδραση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2013, αρ. 235 επ..

προστασία της θητείας των τελευταίων⁶. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, και για τις παραπάνω ανεξάρτητες αρχές, το Σύνταγμα επιβάλλει, κατά το παράδειγμα της προαναφερθείσας νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την υποχρέωση σεβασμού της θητείας των μελών τους μέχρι τη λήξη της και την υποχρέωση μη πρόωρου τερματισμού της παρά μόνο βάσει των κανόνων που είναι εκ των προτέρων γνωστοί. Συνεπώς, και κατά το Σύνταγμα, αλλαγή του θεσμικού πλαισίου δεν μπορεί αφ' εαυτής να δικαιολογήσει αντικειμενικώς τον τερματισμό της θητείας μέλους των εν λόγω αρχών χωρίς τη λήψη μεταβατικών μέτρων τα οποία θα επέτρεπαν τη διασφάλιση του σεβασμού της διάρκειας της θητείας του.

Εν προκειμένω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει θεσπιστεί νομοθετικώς ως ανεξάρτητη αρχή, τα μέλη της οποίας χαίρουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας⁷. Μάλιστα, για την επιλογή του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 101 Α, παρ. 2, του Συντάγματος⁸, που αφορά τις συνταγματικώς κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, ενώ, ως προς άλλα ζητήματα που αφορούν την εν λόγω Επιτροπή (επιλογή μελών, κοινοβουλευτικός έλεγχος), εφαρμόζονται και διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του Ν. 3051/2002, που είναι ο εκτελεστικός νόμος του άρθρου 101Α του Συντάγματος⁹. Συναφώς, ανεξαρτήτως των δεσμεύσεών του από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ούτε από τις διατάξεις του Ν. 4623/2019 ούτε από άλλη νομοθετική διάταξη προκύπτει ότι ο ίδιος ο νομοθέτης θέλησε να υπαναχωρήσει από τη βούλησή του η Επιτροπή Ανταγωνισμού να συνεχίζει να υπάρχει ως ανεξάρτητη αρχή. Συνεπώς, ο νομοθέτης όφειλε, κατά τα προαναφερθέντα, να σεβαστεί τη θητεία των μελών της Επιτροπής Ανταγωνισμού μέχρι τη λήξη της και να μην προβλέψει τη δυνατότητα πρόωρου τερματισμού της βάσει κανόνων που δεν ήταν εκ των προτέρων γνωστοί.

Με τις αποφάσεις της με αρ. 230, 231 και 232/2019, η Ολομέλεια της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας απέρριψε τις αιτήσεις αναστολής εκτέλεσης που άσκησαν τα τέσσερα παυθέντα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Στο σκεπτικό των παραπάνω αποφάσεων υπάρχουν παραδοχές που χρήζουν λεπτομερούς ανάλυσης και κριτικής που υπερβαίνουν τα όρια του παρόντος σχολίου, όπως η προβληματική, άνευ ετέρου, παραδοχή ότι, στο πλαίσιο υπόθεσης σχετικής με την παραβίαση κανόνων και αρχών του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν την οργάνωση και λειτουργία εθνικών αρχών, μπορούν να εφαρμοστούν ο αμφίβολου ορθότητας εθνικός νομολογιακός κανόνας ότι η Επιτροπή Αναστολών δεν δύναται να αναστείλει την προσβαλλόμενη διοικητική πράξη, όταν αυτό ισοδυναμεί με αναστολή νομοθετικής ρύθμισης, και ο εθνικός νομολογιακός κανόνας ότι δεν υπάγονται καταρχήν σε αναστολή εκτέλεσης πράξεις που συνάπτονται από τη φύση τους με την ομαλή λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας. Αξίζει, όμως, εδώ τονιστεί ότι η Επιτροπή Αναστολών αιτιολόγησε την απόρριψη του ισχυρισμού περί «πρόδηλης βασιμότητας» των οικείων αιτήσεων ακύρωσης, αναφέροντας τα ακόλουθα: «...οι προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως δεν παρίστανται ως προδήλως βάσιμοι, διότι αφορούν διατάξεις του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες δεν έχουν τύχει επεξεργασίας από τη νομολογία [...], η δε απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 8ης Απριλίου 2014 (υπόθεση C-288/12, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ουγγαρίας), της οποίας γίνεται επίκληση από τις αιτούσες, έχει εκδοθεί επί ερμηνείας και

⁶ Πρβλ. ΣτΕ 546/2019.

⁷ Βλ. το άρθρο 12, παρ. 1, του Ν. 3959/2011.

⁸ Βλ. το άρθρο 12, παρ. 3, του Ν. 3959/2011.

⁹ Βλ. το άρθρο 12, παρ. 1 και 2, του Ν. 3959/2011.

εφαρμογής διαφορετικής οδηγίας (Οδηγία 95/46/ΕΚ), η οποία αφορά σε διαφορετικό ζήτημα (προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) και δεν είναι ταυτόσημη κατά περιεχόμενο με την Οδηγία 2019/1 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου...»¹⁰.

Απέναντι στην αιτιολογία αυτή δεν χρειάζεται να αντιτάξει κανείς ότι, στη μείζονα πρόταση της ίδιας παραπάνω απόφασής της, η Επιτροπή Αναστολών διευκρίνισε ότι περίπτωση «πρόδηλης βασιμότητας» του κύριου ενδίκου βοηθήματος συντρέχει, «ιδίως», και όχι μόνον, όταν ο σχετικός λόγος ακύρωσης βασίζεται σε πάγια νομολογία ή σε νομολογία της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας¹¹. Άλλωστε, στο πλαίσιο προσωρινής δικαστικής προστασίας, το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Χώρας έχει κρίνει ως προδήλως ανίσχυρες διατάξεις τυπικού νόμου οι οποίες εμφάνιζαν λιγότερο προφανείς πλημμέλειες από εκείνες του άρθρου 101 του Ν. 4623/2019 και οι οποίες δεν είχαν τύχει καμίας προηγούμενης επεξεργασίας από τη νομολογία¹².

Αρκεί κανείς να δώσει τη δέουσα προσοχή στο σημείο 83 των προτάσεων του Γενικού Εισαγγελέα Μ. Wathelet στην παραπάνω υπόθεση C-288/12, *Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ουγγαρίας*, το συμπέρασμα και το πνεύμα των οποίων ακολούθησε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προαναφερθείσα απόφασή του. «Θέλω να προσθέσω», αναφέρει ο Γενικός Εισαγγελέας, «ότι απόφαση του Δικαστηρίου διαπιστώνουσα παράβαση στην παρούσα υπόθεση θα είχε πολύ μεγάλη σημασία, όχι μόνο για τις αρχές που συστάθηκαν κατ' εφαρμογήν του άρθρου 28, παράγραφος 1, της οδηγίας, αλλά και για κάθε άλλη ανεξάρτητη αρχή που συστάθηκε κατ' εφαρμογήν του δικαίου της Ένωσης. Παρόμοια απόφαση, διασφαλίζοντας για τις εν λόγω ανεξάρτητες αρχές το αδιατάρακτο της θητείας τους μέχρι την προβλεπόμενη λήξη της, με εξαίρεση σπουδαίους λόγους, προβλεπόμενους εκ των προτέρων από τον νόμο και αντικειμενικώς εξακριβώσιμους, θα είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί αισθητά το επιζήμιο ενδεχόμενο «εκ προοιμίου υπακοής» σε εξωτερικούς —ιδιωτικούς ή δημόσιους— φορείς. Παρόμοια απόφαση θα εξαφάνιζε τη «δαμόκλειο σπάθη» που συνεπάγεται το παραλυτικό ενδεχόμενο πρόωρου τερματισμού της θητείας τους».

Συναφώς, ιδιαιτέρως σημαντικό είναι, επίσης, ότι, στην υπόθεση C-424/15, *Ormaetxea Garai και Lorenzo Almendros*, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκανε κατ' ουσίαν δεκτό, στην απόφασή του της 19^{ης} Οκτωβρίου 2016, ότι και η έννοια της ανεξαρτησίας των εθνικών ρυθμιστικών αρχών [EPA] που είναι υπεύθυνες για την εκ των προτέρων κανονιστική ρύθμιση των αγορών ή για την επίλυση των διαφορών μεταξύ επιχειρήσεων κατά την Οδηγία-Πλαίσιο 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7^{ης} Μαρτίου 2002, για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των σκέψεων που εκτέθηκαν στην προαναφερθείσα απόφαση της 8^{ης} Απριλίου 2014, C-288/12, *Επιτροπή κατά Ουγγαρίας*. Άλλωστε, όπως επισήμανε ο Γενικός Εισαγγελέας Υ. Βοτ, στις προτάσεις του της 30^{ης} Ιουνίου 2016, στην υπόθεση C-424/15, *Ormaetxea Garai και Lorenzo Almendros*, «...[μ]ολονότι τα καθήκοντα που ανατίθενται στις αρχές ελέγχου της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τα καθήκοντα που ανατίθενται στις EPA εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς, εντούτοις η διασφάλιση της ανεξαρτησίας αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση της ορθής λειτουργίας των EPA.

¹⁰ Βλ. ΣτΕ ΕΑ 230/2019, σκέψη 11.

¹¹ Βλ. ΣτΕ ΕΑ 230/2019, σκέψη 5.

¹² Βλ. ΣτΕ ΕΑ 158/2004. Βλ. και τις συναφείς αποφάσεις ΣτΕ ΕΑ 244-246/2004.

Συνεπώς, δεν υπάρχει κανένας λόγος εφαρμογής διαφορετικής λύσεως απ' αυτήν η οποία έγινε δεκτή με την απόφαση της 8ης Απριλίου 2014, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας...»¹³.

Ενόψει των παραπάνω, ποια αμφιβολία θα μπορούσε άραγε να απομένει στα μέλη της Επιτροπής Αναστολών ως προς το ότι η ελεγχόμενη νομοθετική ρύθμιση είναι προδήλως αντίθετη στο ενωσιακό δίκαιο και ότι, επομένως, οι οικείες αιτήσεις ακύρωσης ήταν «προδήλως βάσιμες»;

Δύσκολα μπορεί κανείς να δεχτεί ότι υπήρχε κάποια ουσιαστική αμφιβολία, καθώς φαίνεται να πρόκειται για μια περίπτωση στην οποία, εφόσον δεν υπάρχουν λόγοι αμφισβήτησης του χαρακτήρα του κύριου ενδίκου βοηθήματος ως παραδεκτού, συντρέχει το (έστω αρνητικό) ουσιαστικό κριτήριο συνδρομής της «πρόδηλης βασιμότητάς» του: δεν μπορεί να διατυπωθεί, κατά τρόπο εύλογο, κανένα ουσιαστικό επιχείρημα υπέρ της συμβατότητας της ελεγχόμενης διάταξης με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Άλλωστε, αυτό το ουσιαστικό κριτήριο ισχύει και για την εφαρμογή της θεωρίας της *«acte clair»* που απαλλάσσει τον εθνικό δικαστή από την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η θεωρία αυτή μπορεί να εφαρμοστεί όχι μόνον όταν υφίσταται σχετική προηγούμενη νομολογία του Δικαστηρίου¹⁴, αλλά και όταν η *«...ορθή εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου δύναται να παρίσταται τόσο προφανής, ώστε να μην αφήνει περιθώριο για καμμία εύλογη αμφιβολία ως προς τον τρόπο επιλύσεως του τεθέντος ζητήματος...»¹⁵.*

Ενόψει και του προπαρατεθέντος σκεπτικού της απόφασης της Επιτροπής Αναστολών, η αμφιβολία που θα μπορούσε, ίσως, να απομένει στα μέλη της είναι ότι, αν αποδέχονταν τη συνδρομή «πρόδηλης βασιμότητας» των κύριων ενδίκων βοηθημάτων, η Ολομέλεια του Δικαστηρίου μπορεί τελικώς -για οποιονδήποτε λόγο- να μην επιβεβαίωσε αυτήν την κρίση τους κατά την εκδίκαση των αιτήσεων ακύρωσης. Συναφώς, ενόψει της έντονης διαφοροποίησης των γνωμών που διατυπώνονται και των συχνά απρόσμενων, από νομική άποψη, αποφάσεων που λαμβάνονται στο πλαίσιο της πολυπληθούς Ολομέλειας του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου¹⁶, τα μέλη της Επιτροπής Αναστολών δείχνουν να αυτοπεριορίζονται απέναντι στην ανασφαλή πιθανολόγηση της τελικής κρίσης, ιδίως, αυτού του δικαστικού σχηματισμού. Στην πράξη, οι δικαστές της προσωρινής δικαστικής προστασίας υποκαθιστούν την υποχρέωση σεβασμού των θεμελιωδών κανόνων από τον σεβασμό της όποιας εικαζόμενης απόφασης της Ολομέλειας του Δικαστηρίου. Για τον λόγο αυτόν, τα τελευταία χρόνια, η νομολογία της Επιτροπής Αναστολών έχει συνδέσει στενά τη συνδρομή της «πρόδηλης βασιμότητας» του κύριου ενδίκου βοηθήματος με την ύπαρξη πάγιας νομολογίας ή νομολογίας της Ολομέλειας, δηλαδή την έχει εξαρτήσει από την ύπαρξη ενός «ερμηνευτικού δεδικασμένου». Άλλωστε, αυτό υποδηλώνει, με χαρακτηριστικό τρόπο, και η παραδοχή της Επιτροπής Αναστολών ότι «πρόδηλη βασιμότητα» υπάρχει όταν *«είναι σφόδρα πιθανό ότι το Δημόσιο θα ηττηθεί κατά την κύρια δίκη»¹⁷.*

¹³ Σκέψη 42.

¹⁴ Βλ. ΔΕΕ, 6.10.1982, C-283/81, CILFIT, σκέψεις 13 και 14.

¹⁵ Βλ. ΔΕΕ, 6.10.1982, C-283/81, CILFIT, σκέψη 16.

¹⁶ Βλ., ενδεικτικώς, ως προς το καθεστώς παροχής ασύλου σε Σύρους πρόσφυγες, ΣτΕ Ολ. 2347-2348/2017 και C. Yannakopoulos, « Un tiers pays nommé sûreté ! », in E.-S. Cassia (επ.), *Chronique : Jurisprudences nationales intéressant le droit de l'Union européenne*, *RTDeur* 1/2018, σ. 191-196.

¹⁷ Βλ. ΣτΕ ΕΑ Ολ. 496/2011, σκέψη 8.

Βεβαίως, θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι η παραπάνω στάση του δικαστή της προσωρινής δικαστικής προστασίας δικαιολογείται στο πλαίσιο διασφάλισης της συνοχής του έργου του Δικαστηρίου. Ωστόσο, η άποψη αυτή μάλλον θα παραγνώριζε τη θεσμική αυτοτέλεια και την κεφαλαιώδη σημασία της προσωρινής δικαστικής προστασίας, την ανεξαρτησία των μελών της Επιτροπής Αναστολών και το συναφές γεγονός ότι η εκτίμηση της «πρόδηλης βασιμότητας» του κύριου ενδίκου βοηθήματος αποτελεί πρωτογενή και αποκλειστική αρμοδιότητά τους, η δε άσκηση της αρμοδιότητας αυτής δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε ότι προκαταλαμβάνει ούτε ότι εξαρτάται από τη μεταγενέστερη κρίση του σχηματισμού που εκδικάζει το κύριο ένδικο βοήθημα.

Αν τα τυπικά στοιχεία του προαναφερθέντος «ερμηνευτικού δεδικασμένου» αναχθούν, στην πράξη, σε μόνο κριτήριο άσκησης της αρμοδιότητας του δικαστή της προσωρινής δικαστικής προστασίας, η τελευταία κινδυνεύει να αναιρεθεί στις περιπτώσεις ελέγχου νομοθετικών ρυθμίσεων που δεν έχουν τύχει νομολογιακής επεξεργασίας. Στην επίμαχη υπόθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μάλιστα, αν τα ίδια κριτήρια κυριαρχήσουν και στο πλαίσιο της εκδίκασης των οικείων αιτήσεων ακύρωσης, θα οδηγηθούμε στην υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο, κατ' ουσίαν, θα κληθεί να επιβεβαιώσει μια ερμηνεία που δεν φαίνεται να αφήνει καμία εύλογη αμφιβολία. Με τον τρόπο, όμως, αυτόν, και η ίδια η οριστική δικαστική προστασία θα καθυστερήσει υπέρμετρα και, κατ' ουσίαν, το ωφέλιμο αποτέλεσμά της θα ματαιωθεί. Η πολιτική εξουσία θα έχει τον χρόνο να εδραιώσει θεσμικά τετελεσμένα, δυσχερώς επανορθώσιμα. Και τούτο σε μια υπόθεση που το κρίσιμο ζήτημα δεν είναι τα έννομα συμφέροντα ιδιωτών αλλά η προσβολή της ίδιας της ανεξαρτησίας της εθνικής αρχής που ρυθμίζει τον ανταγωνισμό, δηλαδή μια θεσμική παράβαση που ανάλογή της συνεκτιμήθηκε, μαζί με άλλες παραβάσεις, προκειμένου να ζητηθεί η ενεργοποίηση του άρθρου 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά της Ουγγαρίας, λόγω σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης των θεμελιωδών αξιών της Ένωσης, του κράτους δικαίου, των πολιτικών ελευθεριών και της δημοκρατίας.

Η υπόθεση της προσωρινής δικαστικής προστασίας απέναντι στην αυθαίρετη παύση των μελών της Επιτροπής Ανταγωνισμού αναδεικνύει με ενάργεια ένα ζήτημα που υπερβαίνει αυτό της διασφάλισης της ανεξαρτησίας των μελών της εν λόγω Ανεξάρτητης Αρχής. Είναι το ζήτημα του αυτοπεριορισμού των ίδιων των δικαστών όχι μόνον απέναντι στις άλλες κρατικές λειτουργίες, αλλά και απέναντι στις δομές που υπάρχουν στο εσωτερικό της ίδιας της Δικαιοσύνης. Πρόκειται, βεβαίως, για την πιο λεπτή εκδοχή του αυτοπεριορισμού και, κατά βάθος, της ανεξαρτησίας των δικαστών, η μελέτη της οποίας υπερβαίνει τα όρια αυτού του σχολίου. Εντούτοις, δεν μπορεί παρά να τονιστεί ότι, σε επίπεδο αρχής, η παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της εθνικής αρχής ανταγωνισμού αποτελεί τομέα του έργου των δικαστών στον οποίο δεν πρέπει να έχει προέχοντα ρόλο η όποια αυτοσυγκράτησή τους, αλλά η προάσπιση των θεμελιωδών αρχών του κράτους δικαίου.